

FORMAREA MANAGERIALĂ A INGINERILOR

T. Levinschi

Universitatea Tehnică a Moldovei

„Învățarea trebuie să fie uneori un drum, dar totdeauna un orizont“

(N. Iorga)

Formarea competențelor manageriale la orice specialitate reprezintă o necesitate și un obiectiv educațional complex, reieșind din cerințele mereu crescânde față de absolvenții studiilor superioare. În acest context, învățământul clasic (tradițional), care pregătește în mare parte teoreticienii trebuie reformat. Reformarea învățământului ar face posibil de a pregăti absolvenți apti de a ocupa un post de muncă mai înalt, din punct de vedere al structurii ierarhice: manager de nivel mediu, manager top și de ce nu, chiar și antreprenor.

Deosebirea dintre antreprenor și manager poate nu este atât de evidentă, însă antreprenorul diferă în multe privințe de manager. Se poate spune că toți antreprenorii sunt manageri, în sensul că ei trebuie să-și conducă propria afacere, însă nu toți managerii sunt și antreprenori. Aceasta pentru că în bună măsură marile firme au devenit foarte structurate.

Antreprenorii și managerii din Republica Moldova în mare parte au studii în economie. Aceasta se explică prin faptul că absolvenții specialităților economice au o pregătire managerială mai bună, decât la alte specialități. În diagrama de mai jos este reprezentată distribuția, după specialitățile absolvite, a antreprenorilor și managerilor din Republica Moldova.

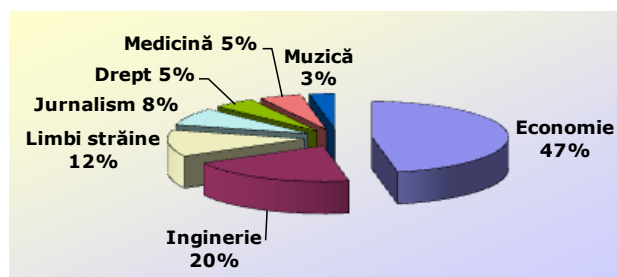


Figura 1. Repartizarea antreprenorilor și managerilor după specialități (ratele au fost stabilite prin metoda analitică, fiind studiate biografiile antreprenorilor și managerilor din Republica Moldova, publicate în reviste locale [4,5]).

Astfel 47% dintre antreprenorii și managerii din Republica Moldova au studii în economie. Dar totuși 53% dintre ei au studii în alte domenii decât economie, din care 20% revin inginerilor; ceea ce demonstrează necesitatea de a acorda atenție pregătirii manageriale a tuturor specialiștilor. Dar în care proporție și la care ciclu de studii?

În ceea ce privește pregătirea viitorilor antreprenori și manageri în domeniul construcțiilor, o atenție deosebită trebuie acordată disciplinelor manageriale. Deoarece indiferent de nivelul

ierarhic, pe lângă competențele profesionale sunt necesare și competențele manageriale [2].

Competența profesională depinde de pregătirea de specialitate, permițând managerului să comunice eficient în probleme concret-operative cu subalternii, să aprecieze adecvat propunerile acestora și să le valorifice în plan decizional. De asemenea el trebuie să evalueze corect o idee tehnologică, organizatorică sau de marketing și să susțină aplicarea lor.

Competența managerială asigură îndeplinirea funcțiilor de organizare, coordonare, control și conducere propriu-zisă prin luarea deciziilor oportune. Înalta calificare managerială presupune o instruire corespunzătoare, prin intermediul disciplinelor integrate în știința conducerii. Complexa și solicitanta profesie de manager nu se poate limita la calitățile native, la bunul simț, talentul sau intuiția conducătorului, calități deloc de neglijat, dar care reprezintă doar punctul de plecare pentru formarea unui manager de calitate.

Astfel, pentru a fi un bun conducător în domeniul construcțiilor, managerul de nivel inferior (și într-o mai mică măsură managerul de nivel mijlociu) au nevoie de calități tehnice care sunt relevante pentru domeniul în care activează. Deși acești manageri pot să nu îndeplinească sarcinile tehnice, ei însuși trebuie să fie în stare să îndrume subordonații, să răspundă la întrebări și astfel să asigure coordonarea. Conducătorul nu trebuie să cunoască cu necesitate toate problemele tehnice, dar trebuie să știe unde să găsească răspunsul pentru ele. El poate obține sfaturi adecvate de la specialiști, dar trebuie să cunoască destulă tehnică pentru a fi capabil să decidă care este cea mai bună soluție tehnică. Oricum, la orice nivel, înțelegerea părții tehnice a lucrurilor este un ajutor important pentru o conducere eficientă.

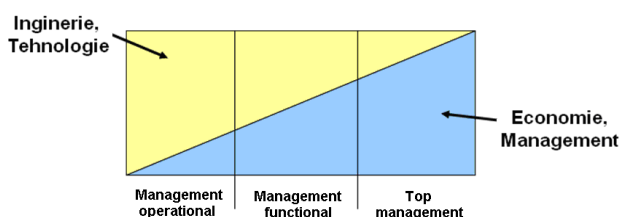
Cu cât cineva se află pe un nivel mai înalt în organizație (antreprenorul), cu atât este mai important să posede competențe manageriale și cu atât mai puțin importante devin aptitudinile sale tehnice.

Calitățile manageriale nu sunt un talent pe care oamenii fie că îl au, fie nu. Ca și în cazul multor altor calități, studiul și practica pot duce la îmbunătățiri substanțiale ale comportamentului managerial. În formarea abilităților manageriale, rolul esențial îl joacă studiile, prin programele de învățământ, pachetele de cursuri incluse, precum și modul de instruire.

În susținerea acestei idei vin și prevederile Procesului de la Bologna și anume de îmbunătățirea

Tabelul 1. Tipuri de manageri din domeniul construcțiilor [1]

Titlu	Nivel ierarhic	Denumirea Funcției
Conducere superioară	Vîrf (top)	- antreprenor - director executiv
Conducători	Mijloc (middle)	- manager de proiect, - diriginte de șantier, - șef de departament
Supraveghetori	Baza (lower level)	- maistru - șef de echipă, - supervisor, - șef de recepție - șef de compartiment

**Figura 2.** Graficul cunoștințelor manageriale în raport cu cele tehnice în dependență de nivelul ierarhic în organizație[3].

performanțelor cadrelor didactice, ceea ce va influența în special modul și tehnicile de predare. Deoarece multe cursuri, chiar dacă țin de disciplinele manageriale, predate în mod tradițional nu contribuie la formarea profesională a antreprenorilor și managerilor. Cursurile ar trebui să fie predate conform noilor metode și tehnici care ar motiva studenții, și totodată ar dezvolta creativitatea în rândul acestora, trăsătură esențială pentru funcțiile de conducere, sau organizarea în timpul orelor a concursurilor, pentru a dezvolta spiritul concurențial.

Însă, situația este îngreunată și de problemele asigurării pregătirii inițiale efective. Cunoștințele tehnice și celelalte cunoștințe de specialitate sunt în general mai ușor de integrat în comportamentul oamenilor. De aceea o atenție deosebită trebuie acordată dezvoltării continue a abilităților manageriale. În acest context, unul dintre obiectivele strategice europene în domeniul educației și formării profesionale, este: educația antreprenorială, care presupune dezvoltarea unor calități personale specifice și pregătirea modului de concepere a unei afaceri.

Obiective europene, de educație antreprenorială sunt [6]:

1. Introducerea educației antreprenoriale în curriculumul național la toate nivelurile, începând cu școala primară și până la universitate;

2. Formarea și motivarea profesorilor;

3. Promovarea și aplicarea programelor bazate pe metode de tip „a învăța prin a face”, de exemplu prin lucrul la un proiect, o firmă virtuală ori o mini-companie;

4. Implicarea antreprenorilor și a companiilor locale în conceperea și desfășurarea cursurilor și activităților antreprenoriale. De asemenea, e necesar să fie promovate legăturile dintre școli și întreprinderi.

5. Lărgirea ariei de predare a educației antreprenoriale la nivelul învățământului superior în afara cursurilor economice și de afaceri, în special în cadrul facultăților și universităților științifice și tehnice; în alcătuirea curriculei pentru studiile de afaceri, accentul se va pune pe etapa înființării întreprinderii și pe managementul etapei de dezvoltare a acesteia.

Efectuând un sondaj de opinii în rândul antreprenorilor și managerilor din Republica Moldova, asupra importanței, pentru succesul lor în carieră, a diferitelor discipline studiate, am constatat faptul că disciplinele relevante pentru succesul lor în carieră sunt: managementul comunicării, managementul financiar, managementul resurselor umane, planificare strategică, drept comercial, și doar după acestea vin: contabilitatea, marketing, sistemele informatice etc.

Procesul de dezvoltare al economiei, bazat pe cunoștințe, în UE și în alte țări dezvoltate, demonstrează convingător că, în secolul XXI cunoștințele devin unul din cei mai importanți factori de creștere a competitivității întreprinderilor; „cunoștințele contează, mai puțin important este modul de a le dobândi [1]”.

Nici o școală nu poate oferi formare definitivă nici unui specialist, pentru că formarea profesională este continuă. Acest adevăr trebuie să-l însușim, dacă vrem să ținem cadența cu pasul civilizației.

Prin urmare, formarea managerială trebuie să fie continuă, însă atenție maximă în educarea aptitudinilor manageriale trebuie să fie acordată în cadrul ciclului II de studii, masterat; deoarece vor fi însușite din punct de vedere a specialității obținute în cadrul primului ciclu de studii.

Bibliografia

1. **Sașu, C.**, *Enciclopedia întreprinzătorului*, Editura Economică, București, 1999.
2. **Savu, V.**, *Acțiune socială – acțiune managerială. Dimensiuni psihologice*, Editura ASE, București, 2003.
3. **Țurcanu, N.**, *Educația antreprenorială a inginerilor și economiștilor*; Fin-Consultant, iulie 2006, nr. 7.
4. *Revista AQUARELLE 2005-2007.*
5. *Revista VIP magazine 2005-2007.*
6. *Key action 1 „Fostering antreprenorial mindsets through school education”* (http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/action_plan/ap_01.htm)